

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор Державного науково-методичного
центру змісту культурно-мистецької освіти

« 28 » січня 2020 р.

М. М. Бриль

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ЗМІСТУ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

МИСТЕЦТВО ШРИФТУ

Навчальна програма
для мистецьких закладів фахової передвищої освіти

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 022 «Дизайн»

Укладач:

Капустяк О. А.

викладач ПЦК дизайну ОКВНЗ
«Дніпропетровський театрально-художній
коледж», спеціаліст вищої категорії,
старший викладач

Рецензенти:

Гоманюк В. М.

викладач ЦК спеціальних дисциплін
КЗ «Одеський художній коледж імені
М. Б. Грекова», спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист

Радецька І. Ю.

голова ЦК образотворчого мистецтва,
декоративного мистецтва, реставрації
Житомирського коледжу культури і
мистецтв імені Івана Огієнка, спеціаліст
вищої категорії, викладач-методист,
заслужений працівник культури України

Відповідальний за випуск: **Бець Ю. Г.**

Рекомендовано ПЦК дизайну ОКВНЗ
«Дніпропетровський театрально-художній
коледж» (протокол №7 від 28.02.2019 р.)

© Капустяк О. А., 2020 р.

© Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти, 2020 р.

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Мистецтво шрифту» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 022 «Дизайн», кваліфікації 3471 «Художник-конструктор (дизайнер)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Мистецтво шрифту» є – шрифти: рукописні, друкарські, мальовані, фотошрифт та шрифтова композиція. Курс шрифтів для спеціальності «Дизайн» розвиває професіоналізм, художній смак, слугує методом вивчення шрифтової культури, є засобом оволодіння практичних навичок, інструментом художньо-дизайнерської творчості. Предмет включений у навчальний план у циклі нормативних навчальних дисциплін з першого по третій семестр.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Мистецтво шрифту» є необхідною учбовою дисципліною у системі художньо-дизайнерської освіти та естетичного виховання майбутніх дизайнерів. «Мистецтво шрифту» забезпечує такі дисципліни як «Художнє проектування», «Комп'ютерне проектування», «Дипломне проектування». Предмети, що забезпечують «Мистецтво шрифту» є «Рисунок», «Основи креслення і нарисної геометрії», «Основи композиції». Реалізація вказаних міждисциплінарних зв'язків містить важливі резерви постійного вдосконалення освітнього процесу, забезпечує можливість наскрізного застосування знань, умінь та навичок, отриманих на заняттях з різних дисциплін.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Мистецтво шрифту» є:

- формування і розвиток високопрофесійного спеціаліста в галузі графічного дизайну;
- розвиток досконалої шрифтової культури, професійної графічної мови;
- формування творчого підходу до виконання шрифтових композицій;
- розвиток у студента художнього смаку, фантазії, і як результат сформувати гармонійно і творчо розвинуту особистість, без якої неможлива творча діяльність художника-конструктора (дизайнера);

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Мистецтво шрифту» є:

- оволодіння певною системою теоретичних знань та практичних навичок написання текстів різними видами шрифтів;
- ознайомлення студентів з основними поняттями шрифтової культури;
- вивчення історії виникнення і розвитку писемності;
- ознайомлення з різноманітними видами шрифтів і відмінністю між ними;

- аналіз еволюції, шрифтових форм і їх взаємодією з сучасними видами типографіки;
- ознайомлення з основними вимогами до шрифту в системі візуальних комунікацій, класифікацію шрифтових форм, анатомією і естетикою шрифту;
- формування вмінь та навичок накреслення шрифтових знаків, компоновкою текстів, створення шрифтових композицій;

Напрями застосування – ось теоретичний цикл програмних знань. Способи, методи використання інструментів – практична сторона діяльності програми.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- історію виникнення та розвитку письменності;
- назви та відмінності римського, готичного та ін. рукописних видів письма;
- історію виникнення та правила написання гуманістичного курсиву;
- історію розвитку та найкращі історичні взірці шрифту типу «Антикви»;
- історія появи та види гротескових, рублених, брускових шрифтів;
- історія розвитку кириличного письма;
- історію та особливості написання скоропису;
- основні терміни та поняття шрифту;
- закони побудови шрифту типу «Антиква»;
- поліграмний метод побудови шрифтів;
- вітчизняних та зарубіжних майстрів шрифтової графіки;
- фестивалі, конкурси, видання, інформаційні ресурси інтернету по шрифтовій графіці;
- основні вимоги до шрифту в системі візуальних комунікацій;

вміти:

- писати рукописні шрифти: курсив, скоропис та ін.;
- створити власний акцидентний шрифт;
- створювати шрифтові композиції;
- використовувати набуті знання у своїй подальшій дизайнерській освіті.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ЄCTS.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
1	2	3	4	5
I семестр				
Блок змістових модулів № 1. Практичне вивчення шрифтів				
Змістовий модуль № 1. Класифікація шрифтів та їх виконання				
Тема 1. Вступ. Техніка роботи пласким пером. Практична робота № 1. Вправи пласким пером.	3	1	2	–
Тема 2. Рукописний шрифт. Пропорції шрифту, середня лінія. Практична робота № 2. Рукописний шрифт. Прописи.	5	1	4	–
Змістовий модуль № 2. Історія світової письменності				
Тема 1. Грецьке письмо. Римське письмо. Готичні види письма: текстура, фрактура, ротунда, швабахер. Ломбардські версали. Каролінзький мінукул.	2	2	–	–
Тема 2. Ренесанс. Шрифт типу «Антиква». Історія розвитку шрифту типу «Антиква». Гуманістичний мінукул. Гуманістичний курсив. Практична робота № 3. Гуманістичний курсив. Прописи. Практична робота № 4. Привітання, написати гуманістичним курсивом.	12	2	4 8	–
Самостійна робота № 1. Копія готичного шрифту.	6	–	–	6
Змістовий модуль № 3 Слов'янська письменність				
Тема 1. Кирилиця, глаголиця. Стили оформлення давньоруських рукописів. Громадянський шрифт. Види письма: устав, напівустав, скоропис, в'язь. Реформа Петра I. Практична робота № 5. Скоропис. Абетка.	8	2	4	–

Контрольна робота № 1. Практична робота № 6. Скоропис. Вірш.			6	
Разом за 1 блоком змістового модуля.	42	8	28	6
Разом за I семестр.	42	8	28	6
II семестр				
Блок змістового модуля № 2 Побудова мальованих шрифтів				
Змістовий модуль № 1. Елементи літер та надпису				
Тема 1. Мальовані шрифти, друкарські шрифти. Практична робота № 1. Слово «Проба».	8	2	6	–
Тема 2. Поліграмний метод побудови шрифту. Практична робота № 2. Побудова літер шрифту типу «Антиква».	8	2	6	–
Тема 3. Декоративні шрифти. Ініціали. Практична робота № 3. Декоративні ініціали.	8	2	6	–
Тема 4. Акцидентні шрифти. Сучасні майстри шрифту. Контрольна робота № 2. Практична робота № 4. Авторський акцидентний шрифт.	12	2	10	–
Самостійна робота № 2. Авторський шрифт «гротеск».	6	–	–	6
Разом за 2 блоком змістового модуля	42	8	28	6
Разом за II семестр	42	8	28	6
III семестр				
Блок змістового модуля № 3 Шрифтова композиція				
Змістовий модуль № 1. Рекламно-інформаційний плакат				
Тема 1. Правила та закони шрифтової композиції. Рекламно-інформаційний плакат. Практична робота № 1. Афіша.	8	2	6	–
Тема 2. Мистецтво візуальної реклами. Психологічні закономірності сприйняття рекламного тексту. Практична робота № 2. Шрифтова формальна композиція.	6	2	4	–

Змістовий модуль № 2. Шрифтовий образ				
Тема 1. Лєтерінг. Сучасні тенденції. Композиція фрази. Практична робота № 3. Лєтерінг.	6	2	4	–
Тема 2. Візуальний образ тексту. Образно-асоціативна композиція. Контрольна робота № 3. Практична робота № 4. Змістова фраза образ.	10	2	8	–
Самостійна робота № 3. «Фотошрифт».	6	–	–	6
Разом за 3 блоком змістового модуля	36	8	22	6
Разом за III семестр	36	8	22	6
Усього годин	120	24	102	18

3. Програма навчальної дисципліни.

I семестр

Блок змістовних модулів № 1. Практичне вивчення шрифтів.

Змістовий модуль № 1. Класифікація шрифтів та їх виконання.

Тема 1. Вступ. Техніка роботи пласким пером.

Основні правила написання шрифту пласким пером. Кут письма, співвідношення горизонтальних, вертикальних та нахилених штрихів, вплив у округлих елементах.

Практична робота № 1. Вправи пласким пером. На папері зошита в клітинку пласким пером написати різноманітні штрихи під кутом 0; 90.

Матеріали: чорна туш, пласке перо.

Тема 2. Рукописний шрифт. Пропорції шрифту, середня лінія.

Порядок написання штрихів. Міжлітерна та міжстрочна відстань.

Практична робота № 2. Рукописний шрифт. Прописи.

Формат аркушу: А-4.

Розташування – горизонтальне.

Матеріали: чорна туш, олівець, пласке перо, інструменти для креслення.

Змістовий модуль 2. Історія світової письменності.

Тема 1. Грецьке письмо. Римське письмо: капітальне квадратне, рустика, унціальне. Готичні види письма: текстура, фрактура, ротунда, швабахер. Ломбардські версали. Каролінзький мінускул.

Тема 2. Ренесанс. Шрифт типу «Антиква». Історія розвитку шрифту типу «Антиква».

Гуманістичний мінускул. Гуманістичний курсив.

Практична робота № 3. Гуманістичний курсив. Прописи.

Формат аркушу: А-4.

Розташування – вертикальне.

Матеріали: чорна туш, олівець, пласке перо, інструменти для креслення.

Практична робота № 4. Привітання, написати гуманістичним курсивом.

Формат аркушу: А-3.

Розташування – горизонтальне.

Матеріали: чорна туш, олівець, пласке перо, інструменти для креслення.

Самостійна робота № 1. Копія готичного шрифту.

Змістовий модуль № 3. Слов'янська письменність.

Тема 1. Кирилиця, глаголиця. Стилi оформлення давньоруських рукописiв. Види письма: устав, напiвустав, скоропис, в'язь. Громадянський шрифт. Реформа Петра I.

Практична робота № 5. Скоропис. Абетка.

Формат аркушу: А4.

Розташування – горизонтальне

Матерiали: чорна туш, оливець, гостре перо, iнструменти для креслення.

Контрольна робота № 1.

Практична робота № 6. Скоропис. Вiрш.

Формат аркушу: А4.

Розташування – горизонтальне.

Матерiали: чорна туш, оливець, гостре перо, iнструменти для креслення.

II семестр

Блок змістового модуля № 2 Побудова мальованих шрифтів.

Змістовий модуль № 1. Елементи літер та надпису.

Тема 1. Мальовані шрифти, друкарські шрифти. Історію розвитку друкарських шрифтів. Іоан Гутенберг, його винахід. Розвиток книгодрукування. Види друкарських шрифтів. Основні елементи шрифту та напису. Середня лінія. Оптичні ілюзії.

Практична робота №. 1. Слово «Проба». На папері формату А-4 написати слово «Проба» прописними та строчними літерами шрифтом «Times New Roman». Зафарбувати гуашшю.

Формат аркушу: А-4.

Розташування – горизонтальне

Матерiали: кольорова гуаш, пензель, оливець, iнструменти для креслення.

Тема 2. Поліграмний метод побудови шрифту. Принципи поліграмного методу побудови шрифтів. Область застосування. Переклад шрифту з латинської основи на кириличну.

Практична робота № 2. Побудова літер шрифту типу «Антиква». На папері формату А-4 накреслити за допомогою креслярських інструментів дві літери типу «Антиква» .

Формат аркушу: А-4.

Розташування – горизонтальне

Матерiали: гуаш, пензель, оливець, iнструменти для креслення.

Тема 3. Декоративні шрифти. Ініціали. Сучасні майстри шрифту. Сучасні тенденції розвитку шрифту.

Практична робота № 3. Декоративні ініціали.

Формат аркушу: А-3.

Розташування – горизонтальне.

Матеріали: гуаш, пензель, олівець, інструменти для креслення.

Тема 4. Акцидентні шрифти. Сучасні майстри шрифту.

Контрольна робота № 2.

Практична робота № 4. Авторський акцидентний шрифт.

Розробити повністю гарнітуру акцидентного шрифту, кириличне накреслення.

Формат аркушу: А-2.

Розташування – горизонтальне.

Матеріали: гуаш, пензель, олівець, інструменти для креслення.

Самостійна робота № 2. Авторський шрифт «Гротеск».

III семестр

Блок змістового модуля № 3 Шрифтова композиція.

Змістовий модуль № 1. Рекламно-інформаційний плакат.

Тема 1. Правила та закони шрифтової композиції. Рекламно-інформаційний плакат. Розподіл тексту на смислові фрази. Виділення головного змісту, та другорядного.

Практична робота № 1. Афіша.

На папері скомпонувати та написати афішу, з використанням вивчених шрифтів мальованих та рукописних. Застосувати колір.

Формат аркушу: А-2.

Розташування – вертикальне.

Матеріали: гуаш, туш, пензель, перо, олівець, інструменти для креслення.

Тема 2. Мистецтво візуальної реклами. Психологічні закономірності сприйняття рекламного тексту.

Практична робота № 2. Шрифтова формальна композиція.

Формат аркушу: А4.

Розташування – вертикальне.

Матеріали: гуаш, туш, пензель, перо, олівець, інструменти для креслення.

Змістовий модуль № 2. Шрифтовий образ.

Тема 1. Лєтерінг. Сучасні тенденції. Композиція фрази.

Практична робота № 3. Лєтерінг. Закомпонувати та намалювати фразу.

Формат аркушу: А-4.

Розташування – вертикальне.

Матеріали: гуаш, туш, пензель, перо, олівець, інструменти для креслення.

Тема 2. Візуальний образ тексту. Образно-асоціативна композиція.

Контрольна робота № 3.

Практична робота № 4. Змістова фраза образ.

Формат аркушу: А2.

Розташування – вертикальне.

Матеріали: гуаш, туш, пензель, перо, олівець, інструменти для креслення.

Самостійна робота № 3. «Фотошрифт».

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Рекомендації для практичних занять

Практичні заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Завдання I семестру містять методику та техніку виконання рукописних шрифтів, починаючи від базового до більш складних. Оволодіння шрифтом проходить у два етапи: спочатку пишуться прописи, потім вже пишеться текст або виконується шрифтова композиція. Завдання виконуються пласким та гострим пером.

Практичні роботи для студентів можуть містити такі види завдань:

- вправи, шрифтові елементи під різним кутом письма;
- прописи, рукописний шрифт;
- прописи, рукописний шрифт «курсив»;
- вітальний текст, рукописний шрифт «курсив»;
- прописи, рукописний шрифт «скоропис»;
- вірш, рукописний шрифт «скоропис»;

Завдання II семестру містять креслення літер типу «Антиква», зображення акцидентних шрифтів, розробку власного авторського шрифту, створення шрифтової композиції. Використовуються креслярські інструменти, пензель, туш, гуаш.

Практичні роботи для студентів можуть містити такі види завдань:

- написання слово «Проба» шрифтом «Times New Roman»;
- креслення літер типу «Антиква»;
- малювання ініціалів;
- розробка гарнітури власного акцидентного шрифту;

Завдання III семестру містять шрифтові композиції рекламно-інформаційного змісту та образно-асоціативні. Використовуються креслярські інструменти, пензель, туш, гуаш.

Практичні роботи для студентів можуть містити такі види завдань:

- афіша;
- шрифтова формальна композиція;
- лєтерінг;
- змістова фраза-образ;

Рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота студента є невід'ємною складовою частиною освітнього процесу. Студент повинен навчатися самостійно працювати, розвиваючи здібність до засвоєння різних знань з різних джерел інформації, а також самостійно засвоювати матеріал.

Організація самостійної роботи студентів є однією з основних завдань, що стоять перед викладачем на практичних заняттях. Практика свідчить про те, що тільки знання, отримані самостійною працею, роблять студента ініціативним, який продуктивно мислить, здатний творчо вирішувати фахові завдання. Самостійна робота покликана стати провідним елементом навчального курсу.

Створення системи організації самостійної роботи студентів припускає урахування ряду взаємозалежних чинників, що роблять вплив на розвиток їх ініціативності.

1. Самостійна робота студентів – обов'язковий елемент змісту курсу «Теорія та методика шрифтів», передбачений навчальними планами й особливостями організації навчання в художньому закладі.

2. Самостійна робота студента – це сфера прояву ініціативи й творчої активності особистості, засіб формування її інтелектуальних, психологічних, фахових якостей в їх органічній єдності.

3. У розвитку ініціативи студентів зростає роль викладача як організатора пізнавальної діяльності студентів, здатного своїм зацікавленим ставленням до організації їх самостійної роботи розвивати творчий потенціал майбутніх спеціалістів, формувати здатність самостійно опановувати методологічними принципами своєї майбутньої фахової діяльності.

Поточні перегляди виконаних завдань здійснює ведучий викладач.

Самостійна робота з дисципліни «Теорія та методика шрифтів» передбачає виконання практичних завдань, передбачених змістом курсу.

Завдання для самостійної роботи:

- копія тексту готичним видом шрифту;
- авторський шрифт «гротеск»;
- фото шрифт;

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік.

Складові модульного оцінювання: опитування, оцінювання аудиторних практичних робіт.

Складові семестрової оцінки: оцінки за навчальні модулі, самостійні, практичні роботи, семестровий перегляд практичних робіт, тести.

5. Орієнтовні практичні завдання до підсумкового контролю

- скоропис, вірш;
- авторський акцидентний шрифт;
- змістова фраза образ.

Питання для самоконтролю за модулями.

1. Яке перше фонематичне письмо?
2. Що таке бустрофедон?
3. Назвати види римського письма.
4. Необхідні умови роботи пласким пером.
5. Назвати елементи літери.
6. Основні правила написання шрифту пласким пером.
7. Що таке міжлітерна та міжстрочна відстань, як її визначити?
8. Назвати кут написання готичних видів письма.
9. Притаманні риси та відмінності готичного письма.
10. Що таке «ломбардські версали»?
11. В якій країні з'явилась «фрактура» хто її автор?
12. Яким шрифтом написано відомий рукопис «Молитовник Максиміліана»?
13. Час та місце появи шрифту типу «Антикви».
14. Назвати найвідоміших авторів шрифту типу «Антикви».
15. Історія розвитку шрифту типу «Антикви». Характерні риси шрифту типу «Антикви» 15-16, 17, 18-19 ст.
16. Кут письма гуманістичного курсиву.
17. Що означає назва курсив?
18. Час існування глаголиці.
19. Умови виникнення письменності на Русі.
20. Риси письма: устава, напівустава, в'язі, скоропису.
21. Коли з'явився громадянський шрифт?
22. Перша книга надрукована громадянським шрифтом.
23. Основні елементи шрифту та напису.
24. Охарактеризувати оптичні ілюзії, як вони впливають на літери.
25. Що таке середня лінія?
26. Які види засічок знаєте?
27. Що таке поліграмма?
28. Перечислити поліграмми.
29. Як зробити переклад шрифту з латинської основи на кириличну.
30. Кого з радянських та сучасних майстрів шрифту знаєте?
31. Які сучасні тенденції розвитку шрифту?
32. На основі яких елементів можна створити авторський шрифт?
33. Які принципи побудови шрифту треба враховувати при створенні авторського?
34. Як вимірюється міжлітерний інтервал?
35. Які композиційні принципи та закони застосовуються до шрифтової композиції?

36. Що таке смислова фраза?
37. Як поділити текст за смисловими фразами?
38. Як виділити головне?

6. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Критерії оцінок з практичних робіт дисципліни «Мистецтво шрифту»

Рівні навчальних досягнень	Бали	Вимоги до знань, умінь і навичок студентів
Початковий	1	Студент не виконав завдання. Робота не надана до методичного або семестрового перегляду, без зрозумілих причин.
	2	Студент, нездатний вірно виконати завдання за виділений термін часу. Якщо при виконанні практичної роботи студент виявив відсутність основних знань програмного матеріалу, допустив принципові помилки написання або малювання, креслення шрифтів. Робота має неохайний вигляд, низька графічна культура. Має брудні плями та розводи або пом'ята. Робота здана з суттєвим запізненням, але надана до методичного або семестрового перегляду вперше, без попередніх консультацій з викладачем.
	3	Студент, нездатний вірно виконати завдання за виділений термін часу. Якщо при виконанні практичної роботи студент виявив відсутність основних знань програмного матеріалу, допустив принципові помилки написання, малювання, креслення шрифтів. Робота має неохайний вигляд, низька графічна культура. Робота здана з суттєвим запізненням але надана до методичного або семестрового перегляду.
Середній	4	Студент слабо володіє теоретичними знаннями і практичними навичками, що не дає змоги вірно виконати практичну роботу, порушенні правила написання, малювання, креслення шрифтів, невдала композиція, допускає суттєві помилки. Не дотримується етапів виконання. Завдання виконується на рівні репродуктивного відтворення. Робота неохайна, низька культура подачі роботи. Робота здана з суттєвим

		запізненням, але надана до методичного або семестрового перегляду.
	5	Студент слабо володіє теоретичними знаннями і практичними навичками, що не дає змоги вірно виконати практичну роботу, порушенні правила написання, малювання, креслення шрифтів, невдала композиція, допускає помилки. Завдання виконується на рівні репродуктивного відтворення. Робота неохайна, низька культура подачі роботи. Робота здана з суттєвим запізненням але надана до методичного або семестрового перегляду.
	6	Студент недостатньо володіє теоретичними знаннями і практичними навичками, що не дає змоги вірно виконати практичну роботу, порушенні правила написання малювання, креслення шрифтів, невдала композиція, допускає помилки. Завдання виконується на рівні репродуктивного відтворення. Робота неохайна, низька культура подачі роботи. Роботу виконує у відповідний термін.
Достатній	7	Студент при виконанні практичної роботи виявив знання програмного матеріалу, розуміє методику та володіє технікою виконання шрифтів графічними матеріалами, у своїх роботах демонструє достатній рівень. Добре komponує текст на листі. Проявив творчий підхід, охайність у виконанні але припустився помилок. Роботу виконує у відповідний термін.
	8	Студент при виконанні практичної роботи виявив знання програмного матеріалу, розуміє методику та володіє технікою виконання шрифтів графічними матеріалами, у своїх роботах демонструє достатній рівень. Добре komponує текст на листі. Проявив творчий підхід, охайність у виконанні, але припускається незначних помилок. Роботу виконує акуратно, у відповідний

		термін.
	9	Студент при виконанні практичної роботи виявив знання програмного матеріалу, розуміє методикау та володіє технікою виконання шрифтів графічними матеріалами, у своїх роботах демонструє достатній рівень. Добре komponує текст на листі. Проявив творчий підхід, оригінальність, охайність у виконанні, але припускається незначних помилок, які не впливають на якість роботи в цілому. Роботу виконує акуратно, у відповідний термін.
Високий	10	Студент вірно виконав зміст завдання. При виконанні практичної роботи виявив знання програмного матеріалу, уміння володіти і користуватися теоретичною основою змісту дисципліни, досконало володіє технікою виконання шрифтів графічними матеріалами, у своїх роботах демонструє високий професійний рівень. Добре komponує текст на листі. Проявив оригінальність та творчий підхід, охайність у виконанні. Роботу виконує у відповідний термін.
	11	Студент вірно виконав зміст завдання. При виконанні практичної роботи виявив глибокі знання програмного матеріалу, уміння володіти і користуватися теоретичною основою змісту дисципліни, досконало володіє технікою виконання шрифтів графічними матеріалами, у своїх роботах демонструє високий професійний рівень. Створив виразну шрифтову композицію. Проявив оригінальність та творчий підхід, охайність у виконанні. Роботу виконує у відповідний термін.
	12	Студент вірно виконав зміст завдання. При виконанні практичної роботи виявив глибокі знання програмного матеріалу, уміння володіти і користуватися теоретичною основою змісту дисципліни, досконало володіє технікою

		<p>виконання шрифтів графічними матеріалами, у своїх роботах демонструє високий професійний рівень. Створив виразну шрифтову композицію. Проявив оригінальність та творчий підхід, охайність у виконанні.</p> <p>Роботу виконує у відповідний термін. Роботи студента можна використати як методичні зразки та експонувати на виставках.</p>
--	--	--

6. Рекомендована література

Базова

1. Карр А. Schriftkunst. Dresden : Kunst, 1985. 473 p.
2. Йончев В. Шрифть през вековете. 3-то вид. София : Български художник, 1974. 410 с.
3. Искусство шрифта / Под ред. З. А. Антипина. Москва : Книга, 1977. 186 с.
4. Куленко М. Мистецтво шрифту : навч. посібник. Кн. 1. Київ : Альтерпрес, 2015. 140 с.
5. Куленко М. Мистецтво шрифту : навч. посібник. Кн. 2. Київ : Альтерпрес, 2015. 156 с.
6. Лесняк В. Акцидентный шрифт : 75 оригинальных шрифтов. Харьков : Колорит, 2004. 140 с.
7. Лесняк В. Графический дизайн: основы профессии. Київ : Биос Дизайн Букс, 2009. 416 с.
8. Лесняк В. Модернистские и постмодернистские шрифты: 44 оригинальных шрифтов. Харьков : Колорит, 2006. 148 с.
9. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти художнього формотворення) : навч. посіб. Київ : Каравела, 2015. 304 с.
10. Проненко Л. И. Каллиграфия для всех. Москва : Книга, 1990. 248 с.
11. Різник М. Г. Письмо і шрифт : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1978 . 150 с.
12. Таранов И. И. Рукописный шрифт : учеб. пособие. Ленинград : Высшая школа, 1986. 160 с.

7. Інформаційні ресурси

1. Блог о каліграфії. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.calligraphy.com.ua>. Назва з екрану.
2. Студія Каліграфії «Арт І Я». [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.artiya.com.ua>. Назва з екрану.
3. Харківська державна академія дизайну та мистецтв. Підсумки Конкурсу «PANGRAM-2016». [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://ksada.org/nov-04-06-2016-02.html>. Назва з екрану.